

سوال

دعایی که هنگام بارش باران و دیدن برق و رعد گفته می شود چیست؟ کدام حدیث دال بر این است که دعا به هنگام بارندگی پذیرفته می شود؟

خلاصه ی پاسخ

از عایشه - رضی الله عنها - نقل است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - هرگاه باران می دید می فرمود: **اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا** یعنی: «بارالها بارانی سودمند باشد». هنگام بارش باران، وقتِ فضل و رحمت خداوند بر بندگان اوست و گستردن اسباب خیر بر آنان است و هنگامی است که در آن گمان بر اجابت دعا می رود.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

دعا به هنگام بارش باران

از عایشه - رضی الله عنها - روایت است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - هرگاه باران می دید می فرمود: **اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا** یعنی: «بارالها بارانی سودمند باشد» به روایت بخاری (۱۰۳۲).

و در لفظ ابوداود (۵۰۹۹) آمده که می فرمود: **اللَّهُمَّ صَيِّبًا هَنِيئًا** یعنی: «بارالها بارانی گوارا باشد». آلبانی آن را صحیح دانسته است.

صَيِّب، بارانی است که بر زمین جاری شود و اصل آن از صاب یصوب است آنگاه که نازل شود. الله تعالی می فرماید: **كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَاءِ** [بقره: ۱۹] (یا همچون باران شدیدی است که از آسمان [فرو می ریزد]). بر وزن فاعل از صوب. نگا: «معالم السنن» خطابی (۱۴۶/۴).

مستحب بودن قرار دادن خود در معرض باران

قرار دادن خود در معرض باران مستحب است، یعنی آنکه باران به قسمتی از بدن انسان برسد، زیرا از انس رضی الله عنه ثابت است که گفت: در حالی که همراه رسول الله - صلی الله علیه وسلم - بودیم باران آمد، پس رسول الله صلی الله علیه وسلم لباسش را کنار زد تا آنکه باران به بدنش رسید، پس گفتیم: یا رسول الله، چرا چنین کردید؟ فرمود: «زیرا به تازگی توسط پروردگار خلق شده است». به روایت مسلم (۸۹۸).

و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - هرگاه باران شدت می‌گرفت می‌فرمود: **اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالْظُرَابِ، وَطُطُونِ الْأُودِيَةِ، وَمَنَايِبِ الشَّجَرِ** (بارالها بر اطراف ما نه بر ما، بار الها بر تپه‌ها و کوه‌های کوچک و دل دره‌ها و رستن‌گاه درختان). به روایت بخاری (۱۰۱۴).

دعا به هنگام شنیدن صدای رعد

اما دعا به هنگام شنیدن صدای رعد: از عبدالله بن زبیر - رضی الله عنه - روایت است که «هرگاه صدای رعد را می‌شنیدن سخنش را قطع می‌کرد و می‌گفت: **سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ** [رعد: ۱۳] یعنی: پاک و منزّه است آنکه «رعد به ستایش او و [تمام] فرشتگان از خوف و خشیت، او را تسبیح می‌گویند». به روایت بخاری در «الأدب المفرد» (۷۲۳) و مالک در موطا (۳۶۴۱). نووی در «الأذکار» (۲۳۵) و آلبانی در «صحيح الأدب المفرد» (۵۵۶) سند آن را صحیح دانسته‌اند.

در این باره چیزی مرفوع و منسوب به پیامبر - صلی الله علیه وسلم - سراغ نداریم و همچنین ذکر یا دعایی از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - به هنگام دیدن برق نیز ثابت نشده است، والله اعلم.

آیا دعا به هنگام بارش باران مستجاب است؟

هنگام بارش باران، وقت فضل و رحمت خداوند بر بندگان اوست و گستردن اسباب خیر بر آنان است و هنگامی است که در آن گمان بر اجابت دعا می‌رود. در حدیث سهل بن سعد به شکل مرفوع آمده که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمود: «دو [دعا] رد نمی‌شود؛ دعای هنگام ندا و زیر باران».

به روایت حاکم در مستدرک (۲۵۳۴) و طبرانی در «المعجم الكبير» (۵۷۵۶). آلبانی در «صحيح الجامع» (۳۰۷۸) آن را صحیح دانسته است.

دعا به هنگام ندا یعنی وقت اذان یا بعد از آن. و زیر باران یعنی هنگام بارش باران.

والله اعلم.